

Sygn. akt XI Ns 1205/14

POSTANOWIENIE WSTĘPNE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu XI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Paweł Liberadzki

Protokolant Aneta B.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2017 r. w T..

sprawy z wniosku

T. R.

z udziałem J. J., W. P. (1), T. P. (1), R. P. (1), P. P. (1), T. P. (2), R. P. (2), W. P. (2), W. P. (3), R. P. (3), T. P. (3), J. P. (1), R. P. (4)

A. P., A. D.

o dział spadku po L. P. (1) i zniesienie współwłasności

w przedmiocie stwierdzenia spadku po L. P. (1)

I. stwierdza, że spadek po L. P. (1)

zmarłej dnia 7 listopada 2012 r. w T.

mającej ostatnie zwykle miejsce pobytu w T.

na podstawie testamentu notarialnego z dnia 29 listopada 2010 r. sporządzonego przed notariuszem T. C., znajdującego się w Rep. A nr 8402/2010, otwartego i ogłoszonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu 20 grudnia 2017 roku nabyli: siostrzeniec J. P. J. (syn M. i B.) w 8/16 części (osiem szesnastych), brat W. P. (1) (syn W. i E.) w 4/16 części (cztery szesnaste), brat T. P. (1) (syn W. i E.) w 1/16 części (jedna szesnasta), siostra T. R. (córka W. i E.) w 1/16 części (jedna szesnasta), R. P. (1) (syn W. i E.) w 1/16 części (jedna szesnasta) oraz siostra A. P. (syn W. i E.) w 1/16 części (jedna szesnasta)

XI Ns 1205/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni T. R. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku i dział spadku po L. P. (1) .

W uzasadnieniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku podniosła , że spadkodawczyni sporządziła dwa testamenty . Jeden z 29 listopada 2010 roku i drugi z 09 października 2012 roku . Jak wywodziła wnioskodawczyni stan L. P. (1) od końca sierpnia 2012 roku systematycznie pogarszał się . Pogarszał się także jej stan psychiczny . Zdaniem wnioskodawczyni w chwili sporządzania drugiego testamentu spadkodawczyni znajdowała się w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli . Zostało to wykorzystane według twierdzeń T. R. przez W. P. (1) do nakłonienia L. P. (1) do zmiany wcześniej sporządzonego testamentu I, a także do innych czynności prawnych .

W odpowiedzi na wniosek uczestnicy W. P. (1) , T. P. (1) i A. P. wnieśli o oddalenie wniosku o dział spadku . W zakresie stwierdzenia nabycia spadku uczestnicy wnieśli o oddalenie wniosku o uznanie testamentu z 2012 roku

za nieważny . Swoje stanowisko uzasadniali tym , że spadkodawczyni w chwili sporządzania testamentu z 2012 roku mogła świadomie i swobodnie podejmować decyzje oraz wyrażać wolę . Okoliczności powodujące wyłączenie możliwości testowania nastąpił po sporządzeniu testamentu z 2012 roku . uczestnicy wywodzili , że z dokumentacji lekarskiej wynika , iż pierwsze wzmianki o dezorientacji spadkodawczyni pochodzą z 17 października 2012 roku , czyli po dacie sporządzenia testamentu .

SĄD USTALIŁ I ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE

Spadkodawczyni L. P. (1) zmarła 17 listopada 2012 roku w T. , swoim ostatnim miejscu zamieszkania [dowód : odpis aktu zgonu k. 4 akt] . Zmarła jako panna . Nie pozostawiła dzieci pozamałżeńskich , ani przysposobionych . jej rodzice zmarli przed nią . W chwili śmierci posiadała żyjące rodzeństwo w osobach : T. R. , R. P. (1) , W. P. (1) , A. P. i T. P. (1) . Siostra spadkodawczyni B. J. zmarła przed nią pozostawiając dzieci : J. J. i D. P. . D. P. zmarła przed spadkodawczynią i pozostawiła synów : P. P. (1) i T. P. (2) . Brat spadkodawczyni S. P. (1) zmarł przed nią pozostawiając dzieci : W. P. (2) , W. P. (3) , R. P. (3) T. P. (3) i A. D. . Brat spadkodawczyni J. P. (2) zmarł przed nią pozostawiając dzieci : J. P. (1) , S. P. (2) i M. P. . M. P. zmarła przed spadkodawczynią pozostawiając synów : R. P. (4) i R. P. (2) . Nikt ze spadkobierców nie składał oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku . A. ze spadkobierców nie został uznany wyrokiem sądowym za niegodnego dziedziczenia . Nie był także sporządzany akt poświadczenia dziedziczenia po L. P. (1) [dowód : zapewnienie 4. 150-160 v akt , odpisy aktów stanu cywilnego k. 177-189 , 217-219 , 532 akt] .

Spadkodawczyni L. P. (1) sporządziła trzy testamety . Pierwszy testament został sporządzony w dniu 02 stycznia 1996 roku w formie aktu notarialnego . W testamencie tym spadkodawczyni powołała do spadku brata W. P. (1) i siostrzeńca J. P. po połowie [dowód : testament k. 258 akt] . Drugi testament został sporządzony także w formie aktu notarialnego w dniu 29 listopada 2010 roku . W testamencie tym do spadku zostali powołani J. J. w 8/16 częściach , W. P. (1) w 4/16 częściach , T. P. (1) w 1/16 części , R. P. (1) w 1.16 części , T. R. w 1/16 części i A. P. w 1/16 części [dowód : testament k. 131 akt] . Trzeci testament podobnie jak dwa poprzednie został sporządzony w formie aktu notarialnego . Miało to miejsce w dniu 09 października 2012 roku . W testamencie tym L. P. (1) powołała do całości spadku swojego brata W. P. (1) [dowód : testament k. 132 akt] .

Stan zdrowia L. P. (1) przed śmiercią pogarszał się . Była ona w dniach 25 sierpień do 29 sierpień 2012 roku hospitalizowana z powodu ropowicy palucha lewej stopy i podejrzenia raka żołądka . To podejrzenie nie potwierdziło się . Następnie została przyjęta do oddziału Klinicznego VII Psychiatrii Wieku Podeszłego Wojewódzkiego Szpitala (...) w T. z rozpoznaniem zespołu otepiennego , zaburzeń zachowania niedokrwistości znacznego stopnia i niewydolności nerek . W trakcie wywiadu z pacjentką ustalono , że od półtora miesiąca następowały u niej gwałtownie narastające zaburzenia pamięci . Była zagubiona nerwowa i drażliwa . W Oddziale Psychiatrycznym , w dniu 04 października 2012 roku , pacjentka przejawiała zaburzenia orientacji w czasie . W dniu 05 października 2012 roku L. P. (1) została przeniesiona do Szpitala Miejskiego w T. z uwagi na zły stan ogólny . Przebywała na Oddziale K. – Internistycznym Szpitala Miejskiego w T. w okresie od 05 października do 26 października 2012 roku . Została wypisana z rozpoznaniem : zaostrzenia przewlekłej choroby nerek stadium V , przewlekła niewydolność serc (...) , miażdżyca uogólniona , nadciśnienie tętnicze , choroba wieńcowa stabilna , niedokrwistość średniego stopnia , zaburzenia elektrolitowe , zaburzenia układu moczowego , (...) , niedoczynność tarczycy w trakcie leczenia , zespół otepienny ropowica palucha lewego , polimiagia , zanikowe nadżerkowe zapalenia błony śluzowej żołądka , choroba zwyrodnieniowa stawów , osteoporoza , stan po cholecystektomii , starość . W chwili przyjęcia była osłabiona i okresowo nielogiczna . Wychodziła z łóżka i błądziła . Z tego powodu w dniu 07 października 2012 roku je łóżko zabezpieczono barierką . Wymagała sadzania do spożywania posiłków . W dniach 07 do 09 października 2012 roku w dokumentacji zaznaczono okresowo nielogiczny kontakt . W dniu 09 października 2012 roku kontakt był zachowany , jednak już na przełomie 09 i 10 października 2012 roku pacjentka znów była nielogiczna i ubliżała personelowi . W dniach kolejnych kontakt był nadal okresowo nielogiczny ze zmianami nasilenie jego zaburzeń .

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt dokumentów , zeznań świadków oraz opinii biegłych . Jedyną kwestią sporną w zakresie stwierdzenia nabycia spadku była zdolność spadkodawczyni do testowania w chwili sporządzania testamentu z 2012 roku .

Sąd dopuścił dowody z zeznań zawnioskowanych świadków na okoliczność stanu zdrowia spadkodawczyni w kontekście jej zdolności do testowania .

Świadkowie M. C. , E. C. , M. S. , L. S. K. S. , K. L. , A. O. , T. P. (4) , P. M. (1) i M. Z. pracują na Oddziale K.-Internistycznym Szpitala Miejskiego w T. . Świadkowie ci nie pamiętali pacjentki L. P. (1) w związku z czym ich zeznania nie wnoszą nic istotnego do sprawy .

Świadkowie V. P. i P. M. (2) także pracownicy Oddziału (...)Internistycznego w T. wprawdzie pamiętają spadkodawczynię jako pacjentkę jednakże nie potrafili nic powiedzieć na temat jej stanu zdrowia . W związku z tym ich zeznania nie wnoszą nic istotnego do sprawy .

Z zeznań świadka E. P. wynika , że opiekowała się ona w sposób stały spadkodawczynią i była z nią w bieżącym kontakcie . Świadek zeznał , iż był obecny w szpitalu w czasie wizyty notariusza sporządzającego testament z 2012 roku . Jak wyjaśniła spadkodawczyni była świadoma tego , że zmienia testament . Przy ocenie zeznań tego świadka należy mieć na uwadze fakt , iż świadek jest żoną uczestnika W. P. (1) , a więc osobą zainteresowaną wynikiem postępowania . W przypadku bowiem uznania ważności testamentu z 2012 roku jej mąż dziedziczy całość spadku .

Świadek D. K. sporządziła opinię na zlecenie prokuratury . Świadek przypominał sobie ten fakt , jednakże nie jest w stanie zeznać jako świadek wnieść coś nowego do sprawy . Świadek jak wyjaśnił nie miał nigdy kontaktu z L. P. (1) .

Świadek R. W. jak wyjaśniła pozostawała w przyjacielskich stosunkach z L. P. (1) od wielu lat . Wspólnie pracowały od 1972 roku . Świadek widział ostatni raz spadkodawczynię jeden lub dwa dni przed śmiercią . Zdaniem świadka L. P. (1) nie miała problemów natury psychicznej . Oceniając zeznania tego świadka stwierdzić należy , iż nie miał on szerszej możliwości obserwacji stanu psychicznego spadkodawczyni . Świadek zeznał , że był w szpitalu dwa lub trzy razy . Jak wynika z dokumentacji lekarskiej stan spadkodawczyni zmieniał się . W związku z tym trudno uznać zeznania świadka R. P. (5) za podstawę obiektywnych ustaleń co do zdolności L. P. (1) do testowania .

Na okoliczność możliwości sporządzenia przez spadkodawczynię ważnego testamentu Sąd przeprowadził także dowód z przesłuchania stron .

Z zeznań wnioskodawczyni T. R. wynika , iż spadkodawczyni miała przed śmiercią kłopoty z pamięcią . Rodzina wezwała lekarza psychiatrę , który orzekł , iż L. P. (1) nie może być ani godziny sama . Pod koniec życia spadkodawczyni według wyjaśnień L. P. (2) miała kłopoty ze zrozumieniem tego co się wokół niej dzieje . Nosiła się z zamiarem zmiany testamentu i zapisania swojego majątku uczestnikowi J. J. . Była proszona o obecność przy zmianie testamentu , jednakże przy tym nie była . Jak wyjaśniła wnioskodawczyni nie rozmawiała ze spadkodawczynią w ostatnich dniach jej życia o testamencie ponieważ uważała , że L. P. (1) nie jest do tego zdolna .

Uczestnik T. P. (1) wyjaśnił , że widział spadkodawczynię jakieś dwa lub trzy tygodnie przed śmiercią . Zdaniem uczestnika spadkodawczyni była osobą świadomą . Uczestnik , jak wyjaśnił nie wiedział nic o korzystaniu przez L. P. (1) z pomocy lekarza psychiatry . Zważyć jednak należy , iż kluczowym dla ustalenia zdolności spadkodawczyni do testowania jest okres bezpośrednio poprzedzający otwarcie spadku . W tym stanie rzeczy należy uznać wyjaśnienia uczestnika za mało przydatne dla sprawy .

Uczestnik P. P. (1) wyjaśnił , że L. P. (1) posiadała kłopoty z pamięcią już od 2010 roku . Jak wyjaśnił widział spadkodawczynię około tygodnia przed śmiercią . Miała się ona dowiedzieć od wnioskodawczyni o zmianie testamentu . Jak wyjaśnił P. P. (1) spadkodawczyni popłakała się , bowiem nie przypominała sobie zmiany testamentu . Uczestnik wyjaśnił także , że były kłopoty z kontaktem ze spadkodawczynią , ponieważ w trakcie wizyty zasypiała .

Uczestnik W. P. (3) wyjaśnił , że widział spadkodawczynię ostatni raz 10-15 lat przed jej śmiercią . Wyjaśnienia tego uczestnika nie wnoszą nic do sprawy .

Uczestnik T. P. (2) wyjaśnił, że kontaktował się z L. P. (1) kilka lub kilkanaście razy w roku. Ostatni raz widział ją kilka dni przed śmiercią. Zdaniem świadka spadkodawczyni już od 2011 roku miała kłopoty z oceną tego co się wokół niej dzieje. W szpitalu (...) nie była w stanie rozpoznać odwiedzających ją osób. Uczestnik wyjaśniał, iż wiedział od wnioskodawczyni, że spadek miał być przeznaczony dla J. J. .

Uczestnik J. J. wyjaśnił, że jego kontakt ze spadkodawczynią nie był częsty. Kontaktował się z nią kilka razy w roku. O wizycie u psychiatry dowiedział się po fakcie. O pobytach w szpitalu dowiadywał się po fakcie. Kiedy jednak dowiedział się o drugim pobycie w szpitalu odwiedzał spadkodawczynię codziennie. Jak wyjaśnił uczestnik L. P. (1) już wcześniej miała kłopoty z pamięcią i orientacją ogólną. W szpitalu kontakt z nią był mocno utrudniony. Była mało komunikatywna, słabo rozpoznawała osoby, myliła czynności. Miała powiedzieć uczestnikowi że zmieniła testament i trzeba to odkręcić. O zmianie testamentu miała zostać uświadomiona przez wnioskodawczynię J., iż deklarował zabranie spadkodawczyni do siebie.

Uczestniczka A. P. wyjaśniła, że odwiedzała spadkodawczynię co drugi dzień. Zdaniem uczestniczki spadkodawczyni nigdy nie miała schorzeń nerwicowych, ani psychicznych. Nigdy nie miała zaburzeń pamięci. Psychiatra został wezwany ponieważ rodzina podejrzewała chorobę Alzheimera. Uczestniczka wyjaśniała, iż rodzina J. J. była proszona o pomoc, jednakże odmówiła. Spadkodawczyni zdecydowała się zmienić testament na osobę, która będzie się nią opiekować. Oceniając wyjaśnienia uczestniczki stwierdzić należy, iż są one sprzeczne z dokumentacją lekarską. Z dokumentacji lekarskiej wynika, że spadkodawczyni już półtora miesiąca przed jej przyjęciem do szpitala cierpiała na zaniki pamięci. Ponadto skoro spadkodawczyni nie miała kłopotów z pamięcią to należy zastanowić się nad powodami wezwania lekarza psychiatry.

Uczestnik W. P. (1) wyjaśnił, że mieszkał w pobliżu spadkodawczyni i często ją odwiedzał. Zdaniem uczestnika spadkodawczyni cały czas posiadała doskonałą pamięć. Dopiero trzy dni przed śmiercią „przestała kontaktować”. Nie zdarzało się żeby kogoś nie rozpoznawała. Miała też świadomość zmiany testamentu. Było to podyktowane według zeznań uczestnika tym, że rodzina J. J. odmówiła jej pomocy.

Zdaniem Sądu zebrany materiał dowodowy w postaci zeznań świadków i przesłuchania stron należy oceniać w kontekście opinii biegłych, bazujących na zebranej w sprawie dokumentacji lekarskiej. Biegli przeanalizowali zebraną dokumentację i ustalili zakres dolegliwości na jakie cierpiała L. P. (1) w chwili sporządzania testamentu z 2012 roku. Biegli stwierdzili, że nawet jeżeli kontakt z L. P. (1) sprawiał wrażenie logicznego w krótkim okresie czasu, to nie była ona w stanie należycie przeanalizować i ocenić składanego oświadczenia woli oraz świadomie uczestniczyć w czynnościach o znaczeniu prawnym.

Uczestnik W. P. (1) kwestionował opinię biegłych podnosząc, że nie została wskazana jednostka choroby na jaką cierpiała spadkodawczyni, w związku z czym opinia sporządzona została w sposób nieprofesjonalny. Zważyć należy, iż biegli zgodnie z tezą dowodową mieli za zadanie ocenić zdolność L. P. (1) do testowania. Sporządzona w sprawie opinia realizuje ten cel. Należy także zwrócić uwagę, że w części podsumowującej opinię wskazują jakie schorzenia odpowiadają za stan psychiczny spadkodawczyni w chwili sporządzania testamentu z 2012 roku. Zarzut uczestników należy więc uznać za chybiony. Ponadto należy zważyć, iż toczyło się postępowanie karne w toku którego została także sporządzona opinia biegłych na okoliczność stanu psychicznego spadkodawczyni w czasie sporządzania testamentu. Ustalenia tych biegłych są zbieżne z ustaleniami biegłych sporządzających opinię w niniejszym postępowaniu.

Jeśli chodzi o zeznania świadków to stwierdzić należy, iż świadek E. P. potwierdziła stanowisko wnioskodawczyni i biegłych. Zeznania świadka R. W. Sąd uznał za mało miarodajne ze względu na brak możliwości świadka szerszej obserwacji stanu psychicznego spadkodawczyni. Zeznania pozostałych świadków nie wnoszą nic do sprawy.

Jeśli chodzi o przesłuchanie stron to stwierdzić należy, że wyjaśnienia wnioskodawczyni oraz uczestników P. P. (1), T. P. (2) i J. J. są zgodne z opinią biegłych. Odbiegają od niej wyjaśnienia A. P. i W. P. (1). Zważyć należy, iż W. P. (1) jest bezpośrednio zainteresowany wynikiem postępowania. Zeznania A. P. należy uznać za odosobnione i sprzeczne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Zgodnie z treścią art. 941 kodeksu cywilnego rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament . Z kolei z treści art. 959 kodeksu cywilnego wynika , że testament można sporządzić w formie aktu notarialnego . Wszystkie sporządzone w sprawie testamenty były sporządzone w formie aktu notarialnego . Jedynym kwestionowanym w sprawie testament był ostatni testament z 2012 roku . Testament nie jest ważny , zgodnie z brzmieniem art. 945 paragraf 1 pkt. 1 kodeksu cywilnego jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli . Zgodnie z opinią biegłych i pozostałym materiałem dowodowym , który Sąd uznał za wiarygodny testament z 09 października 2012 roku należy uznać za nieważny .

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji .

O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 k.p.c.